

อยู่ให้เป็นสุข ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในยุคที่เทคโนโลยีเจริญแบบก้าวกระโดด โดยเฉพาะการสื่อสาร และการเข้าถึงเทคโนโลยีเหล่านี้ได้ง่ายขึ้น แม้จะมีข้อดีมากมาย แต่ก็ทำให้คนจำนวนมากเกิดการเสพติดสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อพฤติกรรมเลียนแบบ และความก้าวร้าวบนโลกออนไลน์ ‘ครูเอ๋’ ปัญชลีย์ จัตรอริยวิชญ์ โรงเรียนบ้านปะทาย จังหวัดศรีสะเกษ จึงมีแนวคิดนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา给孩子 ๆ ได้เรียนรู้การดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าของชุมชน ผ่านงานฝีมือรูปแบบต่าง ๆ ในชื่อหน่วยการเรียนรู้ “ระบาย (สาร) สานรัก”

เครื่องมือหรือแนวคิดที่นำมาใช้

- แก่นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)
- เรียนรู้ผ่านการลงมือทำ (Active Learning)

แรงบันดาลใจครู (ปัญหาที่ครูมองเห็น)

- มองเห็นพฤติกรรมของเด็กในช่วงระบาค Covid-19 ที่ใช้เวลาบนโลกออนไลน์มากเกินไป
- พฤติกรรมการใช้ Social media ที่ส่งผลต่อการใช้จ่ายเกินตัว

บทบาทครู

- เป็น Facilitator ที่คอยสนับสนุน สนับสนุน การเรียนรู้ของศิษย์ สลับกับบทบาทครูโค้ช

กลุ่มเป้าหมาย

- นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2
- อยู่ในช่วงเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านร่างกาย และอารมณ์
- เป็นกลุ่มที่มีความสนใจงานศิลปะ และงานฝีมือ

ผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น

- ผู้เรียนมีความเข้าใจ สามารถออกแบบการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- ผู้เรียนตระหนักถึงความเข้าใจของความต้องการของตน และคุณค่าของการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมกับตนเอง

ระบายน (สาร) สารรัก

สัปดาห์ที่ 1

สร้างแรงบันดาลใจ

กระตุ้นการเรียนรู้
วิเคราะห์สิ่งที่เด็กอยากรู้
นำไปสู่การออกแบบปฏิทินการเรียนรู้ร่วมกัน

สัปดาห์ที่ 2

สารรอบตัวต้องรู้

ทำความรู้จักสารที่อยู่รอบตัว
พร้อมทดลองแยกสีจากสาร
ที่พบได้ในชีวิตประจำวัน

สัปดาห์ที่ 3

สีสน สารรัก

ศึกษาประวัติศาสตร์สี
เลือกวิธีแยกสารสกัดสี
ทดลองสกัดสี

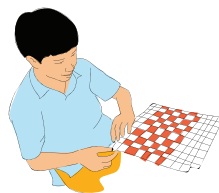
สัปดาห์ที่ 4

ระบายตามอารมณ์

ศึกษาการเพ้นท์ให้ผู้เรียนเลือกสี
และทดลองเพ้นท์บนเสื้อ/กระเป๋า ฯลฯ
โดยวางกติกาให้ทำอยู่บนหลักความพอเพียง

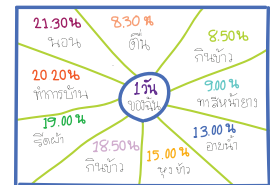
สัปดาห์ที่ 5

สานร้อยรัก

ศึกษาเรื่องภูมิปัญญางานสาน
และฝึกทักษะงานสาน

สัปดาห์ที่ 6

พอเพียงอย่างไรดี

ให้เด็กวิเคราะห์ชีวิตประจำวันว่าทำอะไรบ้าง
และคิดถึงผลที่ทำหรือไม่ ด้วยหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

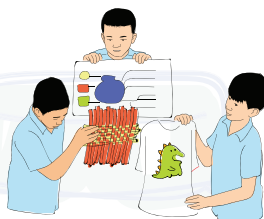
สัปดาห์ที่ 7-8

สื่อรักแทนใจ

ศึกษาเรื่องการลงทุน และทำกิจกรรมกลุ่ม
ด้วยการออกแบบ ทำผลิตภัณฑ์หรือ
งานบริการ โดยอาศัยหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

สัปดาห์ที่ 9

เปิดร้าน สรุปลองค์ความรู้

ให้เด็ก ๆ สรุปลองค์ความรู้เชิงนิทรรศการ
ในรูปแบบต่าง ๆ นำเสนอผลงาน
ทั้งรูปแบบพร้อมประเมิน
การเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนร่วมชั้นเรียน

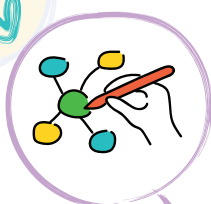
กระบวนการคู่ขนานในทุกสัปดาห์

มีกระบวนการ 'AAR' และทำ 'Reflection'
หลังกิจกรรม เพื่อประเมินและพัฒนา
การเรียนรู้

ถอดบทเรียนครูสู่การปรับใช้

กระบวนการเรียนรู้ทั้ง 9 สัปดาห์ ทำให้ 'ครูเอ๋' ปัญชลีย์ จัตรอริยวิชัย ได้เรียนรู้และเห็นจุดที่ต้องพัฒนาอย่างไรบ้าง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ควรนำไปเรียนตั้งแต่สัปดาห์แรก

เกิดจากการสะท้อนคิดร่วมกับเด็ก
และนำมาวิเคราะห์กับทุกกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

ความหลากหลายของกิจกรรม
ที่ครูวางไว้มีมากเกินไป

ไม่สอดคล้องกับเวลาและทรัพยากร ทำให้เด็กเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่

กิจกรรมที่ต้องลงมือปฏิบัติ
ควรเพิ่มระยะเวลาให้นานขึ้น

เช่น การทดลองแยกสาร การสกัดสี เพื่อให้ให้นักเรียน
ได้มีเวลาในการลงมือปฏิบัติ แก้ไขปัญหา และพัฒนา

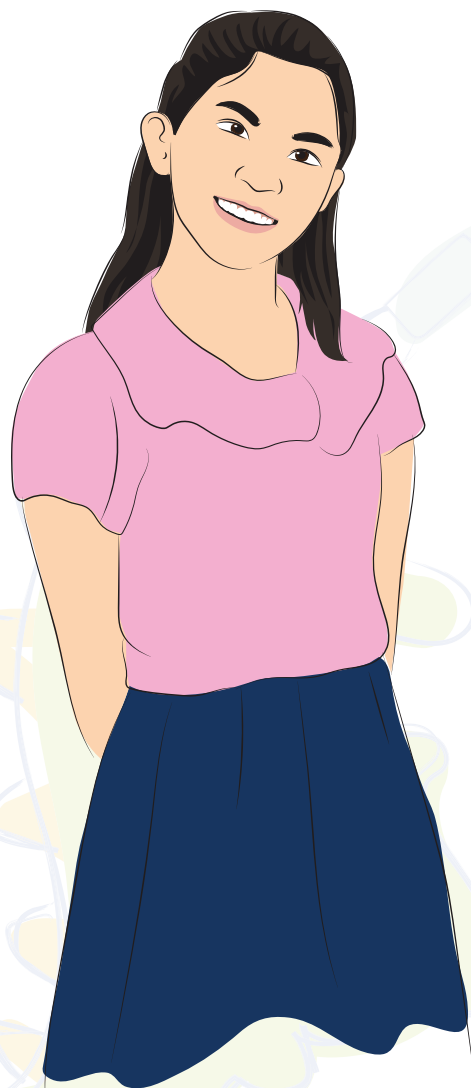
อาจแยกกิจกรรมออกเป็นหน่วยย่อย

เช่น การเพ้นท์ การสาน หรือ รุขทิว เพื่อให้ผู้เรียน
เกิดการเรียนที่ลงลึกในเรื่องนั้น ๆ

ออกแบบการประเมิน
ร่วมกับนักเรียนในทุกกิจกรรม

เพื่อให้ผู้เรียนทราบเกณฑ์ที่ได้ชัดเจนขึ้น
ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความหมายมากขึ้น

เติมเต็มจาก Workshop เพื่อพัฒนาการสอน

วางเป้าหมายการเรียนรู้ให้ชัดเจน

กำหนดแนวทางในการออกแบบกิจกรรม
เพื่อง่ายต่อการตั้งคำถาม
และการวัดประเมิน

วางวัตถุประสงค์ในแต่ละสัปดาห์ ให้ชัดเจน

ทั้งด้านความรู้ ทักษะ
และคุณลักษณะที่ต้องการซึ่งจะทำให้ออกแบบ
กิจกรรมได้ชัดเจนมากขึ้น

หากการจัดกิจกรรมมีปัญหา
และจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยน ครูต้อง
ยึดตามเป้าหมายที่วางไว้ไม่หลุด
จากเป้าหมายที่ต้องการ

สร้างแรงบันดาลใจ และให้เนื้อหา

หรือชุดประสบการณ์ก่อนพาเข้าบทเรียน

เพื่อให้ นักเรียนตื่นตัวและพร้อมที่จะร่วมแลกเปลี่ยน
เพื่อให้ได้หลักการ (Concept) หัวข้อที่จะเรียน

นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ไปอยู่ในการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิด
ในงานที่ทำในทุกสัปดาห์

ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เป็นแก่น แต่มุ่งเน้นเรื่อง “ภูมิคุ้มกัน”
ในทุกกิจกรรม

สร้างประสบการณ์ให้นักเรียนด้วยการ
พาไปศึกษานอกสถานที่ตามความเหมาะสม
และให้ผู้เรียนทราบว่าเขาต้องเรียนรู้อะไร
จากการลงพื้นที่ในแต่ละครั้ง

การใช้คำถามในการถอดบทเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียน
มองเห็นวิธีการเรียนรู้เพื่อสร้างการเรียนรู้ของตนเอง
และมองเห็นคุณค่าของสิ่งที่ทำทำให้เกิดคุณลักษณะที่ต้องการ

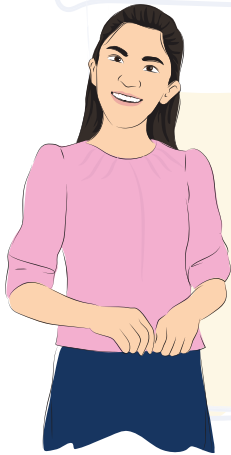

ให้นักเรียนเขียนบันทึก (Documentation)

โดยมีเป้าหมายให้มองเห็นตัวตนในแต่ละวัน
ทั้งความรู้โลกภายนอก และพัฒนาโลกภายใน

เปลี่ยนใจทนายครูให้เป็นใจทนายเด็ก

จากเรื่องเล่าของ 'ครูเอ๋' ปัญชลีย์ จัตรอริยวิชัย มีประเด็นน่าสนใจ คือ **"การเปลี่ยนใจทนายครูให้เป็นใจทนายเด็ก"** ซึ่งใจทนายหลัก คือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่ครูเอ๋จะมีเทคนิคอย่างไรและในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะมีเทคนิคใดช่วยเติมเต็ม เพื่อเปลี่ยนใจทนายครูให้เป็นใจทนายเด็ก

ใช้คำถามปลายเปิด

เพื่อเปิดทางให้เด็กตั้งใจทนายต่อจากที่ตัวเองมีอยู่แล้ว เช่น "เราเรียนหน่วยนี้เราจะมีใจทนายในเรื่องใดบ้าง?" "มีอะไรน่าสนใจและอยากรู้เพิ่มเติม?" หรือ "พี่ ๆ คิดว่าอะไรที่จะช่วยให้งานเราสำเร็จ?" เป็นต้น

ครูทำหน้าที่ Facilitator ควบคู่กับการเป็น Coach

ด้วยการตั้งคำถามเพื่อการเรียนรู้ให้มากขึ้น และให้เด็กเป็นเจ้าของการเรียนรู้ โดยไม่หลุดจากเป้าหมายการเรียนรู้ที่ครูตั้งไว้

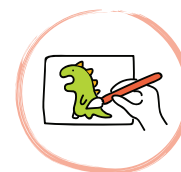
การทำให้สมองของเด็กเสียเสถียร

ด้วยการมอบภารกิจงาน การให้ชุดประสบการณ์ที่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึก หรือ สมองของเด็กเสียเสถียรเชิงบวก เช่น การค้นคว้าเรื่องของศรีษะอโศก การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องสี วัสดุ ในชุมชนที่จะนำมาใช้ทดแทนวัตถุดิบที่ชุมชนขาดแคลน เป็นต้น

สามารถคาดการณ์ได้ว่าเด็กต้องถูกท้าทายด้วยอะไรจึงจะอยากเกิดการเรียนรู้

ไม่จำเป็นต้องเอาทฤษฎีวิชาเข้ามาบูรณาการไว้ในหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด ตัวอย่างเช่น หน่วยเรียนรู้ระบาย (สาร) สานรัก ควรเน้นท้าทายความสามารถทางศิลปะของเด็ก เป็นต้น

ให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสบการณ์มากกว่านิยามศัพท์

เป็นการเรียนจากการปฏิบัติก่อนเพื่อเข้าใจความหมายแล้วจึงถอดประสบการณ์ออกมา ซึ่งมีความเหมาะสมกับเด็กวัยนี้ เด็กจะสามารถสรุปความรู้ขึ้นมาได้ด้วยตัวเอง